

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський національний технічний університет
Факультет економіки та менеджменту
Кафедра економіки та підприємництва

ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ У ХХІ СТОЛІТТІ

*Матеріали
Міжнародної науково-практичної
конференції*

22 листопада 2018 р.

Кропивницький
2018

Пріоритети розвитку підприємств у XXI столітті // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 22 листопада 2018 р. – Кропивницький : РВЛ ЦНТУ, 2018. – 284 с.

Редакційна колегія:

Голова – д.е.н., проф. Левченко О.М., проректор з наукової роботи Центральноукраїнського національного технічного університету;

заступник голови – д.е.н., проф. Семикіна М. В., завідувач кафедри економіки та підприємництва Центральноукраїнського національного технічного університету;

Гончар О.І. – д.е.н., проф., професор кафедри маркетингу і торговельного підприємництва Хмельницького національного університету;

Лучик С.Д., д.е.н., проф., завідувач кафедри обліку і аудиту Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ;

Пасека С.Р., д.е.н., проф., завідувач кафедри туризму і готельно-ресторанної справи Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького;

Трусевич А. М., д.е.н., доц., доцент кафедри економічних наук Бельцького державного університету імені «Алеко Руссо» (Молдова);

Федосенко Л.В., к.е.н., доц., доцент кафедри фінансів та кредиту Гомельського державного університету імені Франциска Скорини (Білорусь);

Зяцько Й., професор, президент Європейського інституту безперервної освіти (Словаччина)

У збірнику опубліковано тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Пріоритети розвитку підприємств у XXI столітті», яка відбулася у Центральноукраїнському національному технічному університеті 22 листопада 2018 р.

Для викладачів, аспірантів, студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів. Може бути корисним також для підприємців, організаторів бізнесу та менеджерів підприємств.

Рекомендовано до друку Вченою радою Центральноукраїнського національного технічного університету (протокол № 4 від 26.11.2018 р.)

За достовірність наведених у публікації даних, географічних назв, власних імен, цитат та іншої інформації несуть особисту відповідальність автори тез доповіді.

2. Онищенко, О.С. Соціальні мережі як чинник розвитку громадянського суспільства:[монографія] / [О.С. Онищенко, В.М. Горовий, В.І. Попик та ін.]; НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. – К., 2013. – 220 с.

*Демко В.С., викладач
Таврійський державний агротехнологічний університет
м. Мелітополь, Запорізька обл.*

СІЛЬСЬКИЙ ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ ЯК ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ ДОМОГОСПОДАРСТВ

В умовах економічної кризи, яка має місце в Україні, посилюються негативні процеси в суспільстві такі як спад виробництва, вивільнення працівників, збільшення надлишку робочої сили, відсутність капіталовкладень на створення нових робочих місць, реструктуризація господарства. Велике занепокоєння викликають проблеми невеликих міст і сіл: населення села старіє, молодь виїжджає у великі міста або взагалі до інших країн, безробіття в селах зростає, освіта населення падає, села вимирають. Все це вимагає пошуку адекватних заходів щодо вирішення цих проблем, стабілізацію регіональної економіки та відродження села. А враховуючи стратегічну важливість сільського господарства, воно має бути центром економічного розвитку села. Для цього потрібно сформулювати ряд ефективних заходів. Один з них – забезпечення можливості диверсифікації виробничої діяльності та альтернатив додаткового джерела доходу. Саме таким інструментом може стати сільський зелений туризм, який не вимагає великих фінансових вкладень та може стати джерелом привабливості, унікальності функціонування сільськогосподарського бізнесу в регіоні.

Проблеми розвитку сільського зеленого туризму досліджують В Биркович, В. Васильєв, П. Горішевський, В. Гловацька, Ю. Зінько, М. Костриця, Н. Кудла, М. Рутинський, а також зарубіжні вчені К. Дронг, В. Котлінський, Я. Маєвський, С Медлік, Я. Сікора та ін.

Незважаючи на це, ряд аспектів цієї актуальної проблеми в нових економічних умовах залишаються недостатньо вивченими і потребують більш глибоких досліджень.

Комплексний розвиток сільськогосподарських туристських послуг можна розглядати як інструмент покращення базових економічних показників домогосподарств. У свою чергу, вони допоможуть подолати негативне ставлення молоді до сільськогосподарського бізнесу. Сприятиме відновленню Агропромисловості в країні, також може стати інструментом досягнення сталого розвитку сільських громад.

Биркович В.І. визначає сільський зелений туризм як специфічну форму відпочинку в приватних господарствах сільської місцевості з використанням майна та трудових ресурсів, особистого селянського господарства, природно-рекреаційних особливостей місцевості, а також культурної, історичної спадщини регіону [3, с. 82].

Рутинський М.І. його окреслює як відпочинок у сільській місцевості, який характеризується тим, що, по-перше, відпочивальники ведуть сільській спосіб життя і знайомляться з місцевими звичаями; по-друге – це надання господарями туристу-відпочивальнику (споживачу) якісної послуги, яка повинна повністю відповідати його попиту [5, с. 14].

Булах Т.М. цей вид туризму позиціонує як знайомство з місцевим побутом в агрооселях, вивчення традицій проведення народних свят, фольклорної творчості, організації подорожей вихідного дня [4, с. 72].

Законом України «Про особисте селянське господарство» передбачено класифікація домогосподарств, яким додатково надається статус: «Зелена садиба», «Еко-ферма», «Етно садиба» вони проходять категоризацію та отримують сертифікат якості наданих послуг. Додатковий статус виступає основою для розвитку сільського зеленого туризму та аграрного сектору в Україні, тобто є додатковим джерелом доходу селян не порушуючи основну сільськогосподарську діяльність [1].

Туристична активність може розглядатися як чинник для підвищення економічної ефективності в кількох аспектах.

По-перше, це ознайомлення з традиціями певного виробництва за рахунок включення гостей до сільськогосподарського виробництва. Це сприяє розвитку туристичного сервісу в селі, відтворення тісного контакту між господарями та гостями, інтегруючи гостя в життя господарів. Перевага полягає в тому, що технологія впровадження виробництва є дуже близька до традиційної і господар отримує додатковий зиск.

По-друге, пропозиція сільських туристських послуг на фермі є формою прямого контакту з потенційними споживачами сільськогосподарської продукції. В розвитку аграрного туризму для реалізації прямих продаж з деякими обмеженнями на продукти тваринного походження. Це продаж курячого та кроличого м'яса, яєць, молока та молочних продуктів з овець, кіз та буйволиного молока, за певних санітарно-гігієнічних умов. Окрім прямих продажів є можливість включення продуктів, вироблених на фермі, до різних страв. Перевага, в даному випадку, це скорочення транспортних витрат, пов'язаних з реалізацією продукції і уникнення посередників у ланцюжку поставок. Це покращує структуру ціни реалізованої продукції, зменшуються витрати і збільшується абсолютна величина прибутку.

По-третє, формування бренду продуктів, вироблених на фермі через організацію екскурсійних заходів, дегустаційних майстер-класів, особливо у випадку замкненого виробничого циклу для деяких готових виробів (молочних продуктів, домашньої консервації та ін.) Також можливо організувати візити туристів на покупку свіжих фруктів і овочів, надання допомоги місцевим виробникам у зборі продукції.

По-четверте, організація свят та розвитку агротуристичного подієвого туризму. Основою є збережена етно культура святкування сільських свят (Івана Купала, Храмові свята, Обжинки та ін.) Важливою є комбінація традицій у виробництві певних сільськогосподарських продуктів з можливостями досліджувати сільську культуру, яка передається з покоління до покоління. Збережена національна культура, сама по собі, є винятковим привабливим продуктом. Це цікаво і корисно для тих, хто хоче максимально задовольнити споживача. А комплексний розвиток сільського господарства та послуг сільського зеленого туризму пов'язане з високим рівнем задоволеності виробника і споживача цих послуг. Саме це і є однією із форм повернення інтересу молоді до сільського господарства та відновлення українського села.

Отже, важливою умовою в розвитку малого або середнього сільського сімейного бізнесу є збереження агровиробництва (основи, яка визначає територіальну особливість регіону). Надання туристичних послуг при функціонуванні цього агровиробництва створює додаткові можливості для рентабельного та економічно ефективного функціонування господарства.

Сільський зелений туризм можна розглядати як самодостатню бізнес-ініціативу, як форму стимулювання розвитку економіки сільського господарства для досягнення сталого розвитку в українському селі.

Можливість комплексного розвитку сільського господарства за допомогою впровадження туристичних пропозицій, будівництва сільських зелених садиб, етно

садиб, екологічних садиб для розміщення та надання туристичних послуг туристам. Вони, у свою чергу, є ефективною формою сімейного бізнесу в сільському господарстві, що поєднує традиції виробництва, сільську культуру, духовність і романтичність села. Залучення туристів у село та ферму сприятиме розвитку туристичної інфраструктури – ресторан, готель, ринок, музей, дороги.

Вводячи необхідні стимули в методи управління селом, об'єднуючись в громади та вступаючи в кооперативи можна подолати демографічні та економічні кризи в селах. Через розвиток туризму, збереження національної культури, історичної спадщини, покращення навколишнього середовища, екологічного стану розвиток домогосподарств може розглядатися як інструмент сталого розвитку сільських територій.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про особисте селянське господарство» // Відомості Верховної Ради України. – 2003 р. – № 29. – С.232; 2015 р. – №21. – С. 133.
2. Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про особисте селянське господарство» щодо розвитку сільського зеленого туризму // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55828
3. Биркович, В.І. Сільський зелений туризм – пріоритет розвитку туристичної галузі України / В.І. Биркович / Стратегічні пріоритети. Науково-аналітичний щоквартальний збірник. – 2011. – № 1(6). – С. 138-143.
4. Булах, Т.М. Сільський туризм як перспективний напрям для соціально-економічного розвитку села / Т.М. Булах // Формування ринкових відносин в Україні. – 2010. – № 11. – С. 143-147.
5. Рутинський, М.Й. Сільський туризм: навч. посіб. / М.Й. Рутинський, Ю.В. Зінько. – К.: Знання, 2006. – 271 с.

*Запірченко Л.Д., канд. екон. наук, доцент
кафедри економіки та підприємництва*

Бажан В.Г., ст. гр. ЕП-17 мз

*Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Успішність соціально-економічного розвитку аграрних підприємств регіону залежить від належного рівня інноваційного потенціалу в галузі. Новітні технології, освіта, інноваційний менеджмент і культура виробництва трансформуються у відповідний потенціал, зростання інноваційної активності підприємств аграрного сектору. У зв'язку з цим, дедалі більша увага приділяється підвищенню якості інтелектуальної складової як визначального напрямку формування і розвитку інноваційного потенціалу підприємств [1].

Метою дослідження є наведення поняття інноваційного потенціалу аграрної сфери та визначення проблем його розвитку.

Інноваційний потенціал підприємства розглядався як сукупність наявних у розпорядженні, а також доступних як у короткостроковому, так і довгостроковому періодах, всіх видів ресурсів (трудових, земельних, матеріальних, грошових, нематеріальних), що є необхідними та зумовлюють здатність підприємства до